UDK 902/904

ISSN 0352-177X

OBAVIJESTI

HRVATSKO ARHEOLOŠKO DRUŠTVO

OBAVIJESTI	Br. / Nr. 3.	God. / Year	XXXVIII/2006.	S. / P.	1-204, Zagreb, 2006.

HRVATSKO ARHEOLOŠKO DRUŠTVO
OBAVIJESTI, god. XXXVIII, br. 3.

Nakladnik: Hrvatsko arheološko društvo, Zagreb, Tomašićeva 6/IV, tel./fax 385 (01) 49-22-610; E-mail: jbalen@amz.hr; za nakladnika *Hrvoje Potrebica*. *Obavijesti* se tiskaju triput godišnje; naklada 700 primjeraka; godišnja pretplata 120 kuna, pojedini broj 40 kuna (za inozemstvo 25 eura ili protuvrijednost u drugoj valuti).

Slog: Grafički studio GAJ, Odv. Sedinići 9, 10362 Kašina
Uvez i tisak: KRATIS, Ulica dr. Franje Tuđmana 14a, Brezje, 10431 Sveta Nedjelja
Tiskanje dovršeno u siječnju 2007.

UDK 902/904 ISSN 0352-177X

HRVATSKO ARHEOLOŠKO DRUŠTVO
SOCIETAS ARCHAEOLOGICA CROATICA
utemeljeno – founded 1878.

OBAVIJESTI

GODINA XXXVIII - BROJ 3.

rujan – prosinac

ZAGREB 2006.

Nakladničko vijeće:

Tonči Burić (Split), Božidar Čečuk (Zagreb), Ivo Fadić (Zadar), Zorko Marković (Zagreb), Jasna Šimić (Osijek)

Uredništvo:

Jacqueline Balen (Zagreb), Božidar Čečuk (Zagreb), Hrvoje Potrebica (Zagreb)

Odgovorni urednik

Božidar Čečuk

OBAVIJESTI	Br. / Nr. 3.	God. / Year XXXVIII/2006.	S. / P. 1-204, Zagreb, 2006.

KAZALO – CONTENTS

Iz rada Društva – The Society & Its Work

Treća redovita sjednica Središnjeg odbora Društva 9
Znanstveni skup *Arheološka istraživanja u Cetinskoj krajini* 10
Godišnja skupština Hrvatskoga arheološkog društva 14
Izvješće o radu Hrvatskoga arheološkog društva u godini 2006. 15
Financijsko izvješće Hrvatskoga arheološkog društva za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2006. 19
Program rada Hrvatskoga arheološkog društva u godini 2007. 20
Proračun za godinu 2007. 22

Naši laureati
Janko Belošević – dobitnik Nagrade "Don Frane Bulić" za životno djelo 23
Božidar Čečuk i Dinko Radić – dobitnici Nagrade "Josip Brunšmid" 25
Ivan Radman-Livaja – dobitnik Nagrade "Josip Brunšmid" 27
Naša nova počasna članica
Teodora Tomašević Buck 28

**
*

Članarina 29

Suradnja u *Obavijestima* 29

Znanstveni skupovi – Conference & Congresses

Domagoj Tončinić
16. međunarodni skup o rimskoj vojnoj opremi 30
Ivor Janković – Maja Šešelj
150 years of Neanderthal discoveries: Early Europeans – continuity or discontinuity 31

Marina Vicelja
21st International Congress of Byzantine Studies 36
Davor Munda
Međunarodni znanstveni skup I. porečki susret arheologa 39
Luka Bekić
Dani arheologije u Piranu 41

Rekognosciranja i iskopavanja - Surveys & Research

Kornelija Minichreiter
Slavonski Brod, Galovo, rezultati sustavnih istraživanja naselja starčevačke kulture u godini 2006. 44
Zorko Marković - Katarina Botić
Zaštitna arheološka iskopavanja kod Novih Perkovaca 49
Martina Dubolnić
Gradina Kneževići na Malom Libinju 54
Alka Starac
Epigrafički spomenici iz Pule i okolice 65
Berislav Schejbal
Još jedan nalaz (?) Silvanovog žrtvenika u Daruvaru 76
Ivan Šuta
Zaštitna istraživanja rimskodobne nekropole u Donjim Krtinama u Kaštel Sućurcu 85
Mirjana Paušak
Sondažno arheološko istraživanje na lokalitetu Berava-Crna greda kod Štitara 92
Goran Jakovljević
Slučajni zbirni nalaz rimskog novca iz Bjelovara 96
Hrvoje Gjurašin
Klis - Klapavice - Crkvina 99
Ana Azinović Bebek - Tajana Pleše
Stari grad Barilović 104
Ana Azinović Bebek - Tajana Pleše
Dvorište Starog grada (Novi dvori) u Čakovcu 111

Ocjene i prikazi - Critiques & Reviews

Branka Migotti
N. Cambi, Kiparstvo rimske Dalmacije, Split, 2005. 118
Petra Rajić Šikanjić
P. Miracle, S. Forenbaher, Prehistoric Herders in Northern Istria (Croatia): The Archaeology of Pupićina Cave, Pula, 2006. ... 120
Maja Bonačić Mandinić
Zbornik radova 4. međunarodnog numizmatičkog kongresa u Hrvatskoj, Rijeka, 2005. 121

Branka Migotti
V. Kapitanović, Kršćanska arheologija, Split, 2006 124

Asja Tonc
Serilia. Časopis studenata Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru, Zadar, 2006. 127

Obljetnice – Anniversaries

Nenad Cambi
Don Frani Buliću s ljubavlju u povodu 160. obljetnice rođenja 130

Dvadeset i pet godina poslije

Mate Zekan
Stjepan Gunjača (6. prosinca 1981. – 6. prosinca 2006.) 132

Marijan Orlić
Dasen Vrsalović (10. prosinca 1981. – 10. prosinca 2006.) 135

Tihomila Težak-Gregl
Stojan Dimitrijević (13. prosinca 1981. – 13. prosinca 2006.) 137

Izložbe – Exhibitions

Vesna Kusin
Hrvatski odraz Europe 141

Aleksandar Benažić
Prvih pet stoljeća hrvatske umjetnosti 142

Mirja Jarak
Ranosrednjovjekovna skulptura Dubrovnika 146

Ante Rendić-Miočević
Kelti, Rimljani... i hrvatski monoksil 148

Tajana Sekelj Ivančan
Opatovina – tragovi povijesti izgubljene u sadašnjosti 150

Hrvoje Vulić
"Blago muzeja" Gradskog muzeja Vinkovci 152

Grgur Marko Ivanković
OS-V-PF: rezultati arheoloških istraživanja Vojarne – Poljoprivredni fakultet 155

Varia – Miscellaneous

Knjiga akademika Nenada Cambija *Kiparstvo rimske Dalmacije* dobila godišnju Nagradu "Josip Juraj Strossmayer" 157

Sanjin Mihelić – Jacqueline Balen
Projekt *Tekuća arheološka istraživanja u Hrvatskoj* – Poziv svim zainteresiranim kolegama za suradnju 158
Helena Tomas
Egejski seminar u Zagrebu 161
Maja Grgurić
Sudjelovanje u istraživanju lokaliteta La Cueva del Mirón 163
Aleksandra Faber
Kamen, suhozidna gradnja i krajolika Jadrana 165
Ivana Iskra-Janošić
Krađa u Gradskom muzeju Vinkovci 168
Jasminka Ćus-Rukonić
Svečano otvorenje zgrade Creskog muzeja 170
Vesna Girardi Jurkić
Stručni arheološki izlet u Tursku 174
Priznanje uredništvu Vjesnika za arheologiju i povijest dalmatinsku 181
Prigodna prodaja knjiga 181
Poziv predavačima sa znanstvenih skupova održanih u Puli, Našicama, Rabu i Pagu, Dubrovniku i Sinju 182
Kako valja pripremiti rukopis za tiskanje 189
Promjena adresa i telefonskih brojeva 190

Personalia

Nagrada "Vicko Andrić" – godišnja nagrada – Apoksiomen 1999.-2006. 192
Ferdinand Meder – dobitnik nagrade "Vicko Andrić" za životno djelo .. 194
Ivor Karavanić dobio plaketu i medalju 195
Doktorirali 195
Personalne promjene 196
Novi članovi Društva 196

In memoriam

Zdenka Dukat (1941.-2006.) 197
Paula Korošec (1913.-2006.) 201

***

Popis publikacija Društva 203
Arheološki šaljivi kutak 204

ZORKO MARKOVIĆ - KATARINA BOTIĆ

ZAŠTITNA ARHEOLOŠKA ISKOPAVANJA KOD NOVIH PERKOVACA

UDK 903.4(497.5)"634/637"
Prethodno priopćenje
Preliminary communication
Primljeno:
Received: 9. XI. 2006.

Dr. sc. Zorko Marković
HR - 10000 Zagreb - Hrvatska
Institut za arheologiju
Ulica grada Vukovara 68
Katarina Botić
HR - 10000 Zagreb - Hrvatska

Na trasi međunarodne ceste Budimpešta - Ploče (Koridor V C), na lokalitetu Krčavina kod Novih Perkovaca u blizini Đakova, provedena su tijekom 2005. i 2006. velika zaštitna iskopavanja prapovijesnih naselja. Na nalazištu su registrirani mnogobrojni objekti, uglavnom iz razdoblja neolitika i brončanog doba: starčevačka, sopotska, licenskokeramička i kultura polja sa žarama, što bi vremenski odgovaralo razdoblju od oko 6.000 do oko 1.000 godina prije Krista.

Na pitomim brežuljcima uz Nove Perkovce, koji se u narodu zovu Krčavina, provodila su se velika zaštitna arheološka iskopavanja budući da se lokalitet nalazi na trasi međunarodne ceste Budimpešta - Ploče (Koridor V C).

Iskopavanja, kojima je prethodilo probno istraživanje u ljeto 2005., provodila su se 2005. i 2006. u organizaciji Muzeja Đakovštine iz Đakova (organizator - prof. Ivo Pavlović), a okupila su i relativno brojnu arheološku ekipu (voditelj projekta: dr. Zorko Marković, zamjenik voditelja: dr. Boško Marijan, zamjenik voditelja na terenu: Josip Bulog, voditeljica dokumentacije: Katarina Botić, arheolozi: Sanja Bernard, Domagoj Kučiš, Igor Kulenović, Aleksandra Paić, Darko Periša i Željko Režek, te studenti Filozofskog fakulteta u Zagrebu - Odsjek za arheologiju: Sonja Kačar, Nikolina Mahović, Miroslav Razum i Hrvoje Tkalac, kao i studentice Sveučilišta u Zadru - Odjel za arheologiju: Jelena Bradarić i Iva Zorić). U jesen 2006. provedeno je dodatno istraživanje na zapadnom dijelu lokaliteta pod vodstvom Katarine Botić i uz sudjelovanje arheologinje Mirele Pavličić i studentice Filozofskog fakulteta u Zagrebu Nere Šegvić. Sav pronađeni materijal bit će proučen i trajno pohranjen u đakovačkom Muzeju.

Istraživanja su provedena na ukupnoj površini od oko 18 000 m^2, prilikom čega je registrirano blizu 600 stratigrafskih jedinica (stambene, radne i otpadne jame, kao i ukopi stupova stambene arhitekture) te izdvojeno oko 280 posebnih nalaza (nalazi keramičkog posuđa, brončani nalazi i kameni

Sl. 1. Pogled na lokalitet u vrijeme istraživanja (foto: *K. Botić*)

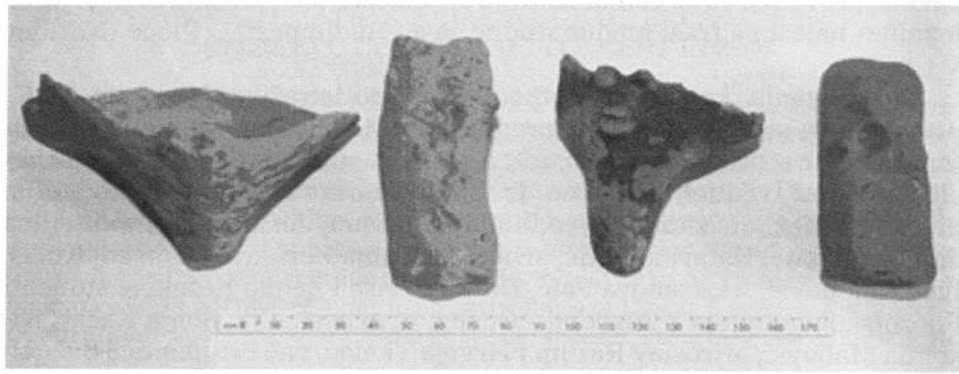

Sl. 2. Idoli i žrtvenici (foto: *K. Botić*)

materijal – ulomci žrvnjeva, sjekira, klinova, gladilica, nožića, strugala itd.), a uzimani su i uzorci za različite analize (kosti, zemlja i ugljen).

Na nalazištu su registrirani mnogobrojni objekti, uglavnom iz razdoblja neolitika i brončanog doba: starčevačka, sopotska, licenskokeramička i kultura polja sa žarama, što bi vremenski odgovaralo razdoblju od oko

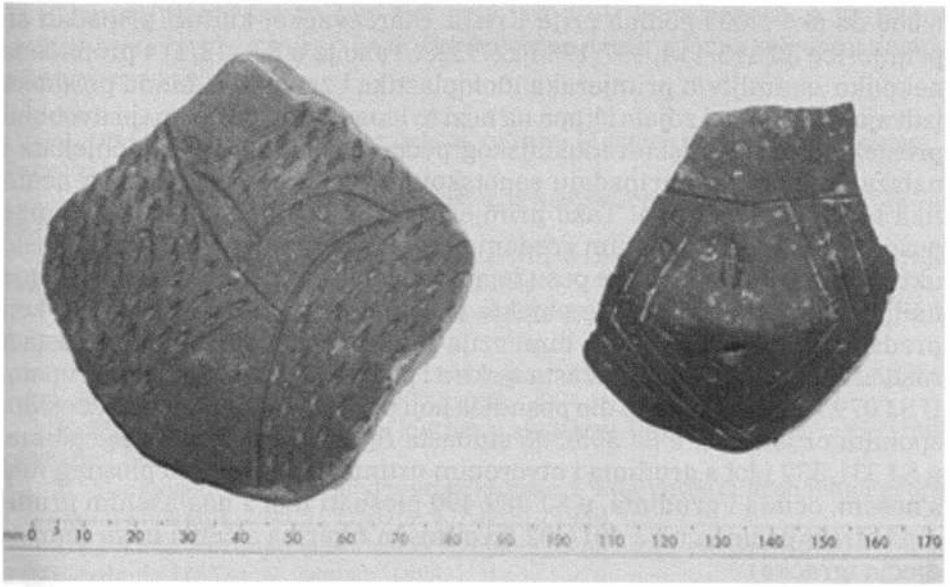

Sl. 3. Ukrašena sopotska keramika (foto: *K. Botić*)

Sl. 4. Brončana igla *in situ* (foto: *K. Botić*)

6.000 do oko 1.000 godina prije Krista. Starčevačkoj kulturi pripadali su primjerice SJ 113/114, 197/198 i 227/228. Tako je u SJ 113/114 pronađeno nekoliko zanimljivih primjeraka idoloplastike i žrtvenika. Među posuđem izdvajaju se ulomci zdjela i kupa na nozi te lonaca, koji često imaju dvobojni presjek od oksidacijsko-redukcijskog pečenja. Golemu većinu objekata i nalaza čine oni koji pripadaju sopotskoj kulturi srednjeg i kasnog neolitika te ranog eneolitika. Tako primjerice u SJ 061/062 nalazimo ulomke posuda ukrašene plastičnim gredama s otiscima prsta, zdjele s turbanasto ukrašenim trbuhom, velike posude, pršljene i utege te dio kamenog žrvnja i šiljastog klina. Unutar tog objekta posebno je izdvojen SJ 135/136 koji predstavlja ognjište velikih dimenzija unutar kojeg su pronađeni ostaci različitih posuda, jedna jezičasta sjekira i polovica kamenog diska s rupom. U SJ 079/080 pronađen je dio posudice koji predstavlja figuricu sa ženskim spolnim oznakama, u SJ 305/306 stubasta figurica s nožicama i grudima, u SJ 331/332 idol s grudima i otvorenim ustima, u SJ 549/550 plosnati idol s nosom, očima i grudima, u SJ 489/490 plosnati idol s naglašenim grudima i stražnjicom, a u SJ 401/402 životinjska figurica s četiri noge (možda dječja igračka).

U nizu ostalih sopotskih objekata pronađeni su ukrašeni ulomci, od onih pravilnih linearnih motiva do različitih zakrivljenih vrpca i trokuta ispunjenih ubodima ili urezima. Posebno se ističe golema zemunica SJ 305/306 dugačka oko 25 m, a široka oko 15 m. Zbog nedostatka tragova stupova teško je i zamisliti na koji je način bila natkrivena. U njoj su između ostalog pronađene pune i šuplje noge od zdjela i kupa na nozi, noga žrtvenika sa životinjskom glavom, kalež s rebrom po sredini, urezane girlande i velike vrpce s ubodima, kao i kalupaste sjekire i žrvnjevi. Ističemo da su pronađeni ostaci dviju peći, SJ 229/230 i SJ 489/490, koje su između ostalih nalaza sadržavale i kamene kalupaste sjekire. Potrebno je naglasiti da je u sopotskom horizontu pronađena vrlo velika količina kućnog ljepa (maza) od koje je 1/3 vrlo velikih dimenzija (neki i do 30 cm dužine te 20 cm debljine). Među tim materijalom ističe se ulomak s otiskom lista. Od kamenog materijala valja istaknuti ulomke dviju sjekira s rupom.

Vremenu početka srednjeg brončanog doba pripada objekt SJ 263/264 u kojemu je pronađena vrlo velika količina ukrašene licenske i panonske inkrustirane keramike. Licenska keramika ukrašena je isključivo pravolinijskim otiscima vrpca na vratnim dijelovima posuda i ručkama vrčeva, dubokih zdjela i amfora. Panonska inkrustirana keramika ukrašena je motivima trokuta i ravnih linija, često ispunjenih bijelom inkrustacijom. Vremenu početaka kulture polja sa žarama i kasnog brončanog doba pripadaju SJ 289/290, 391/392, 407/408, 555/556B i 617/618. U SJ 289/290 pronađena je velika količina ulomaka grubljih i finijih keramičkih posuda, od kojih neke pokazuju sličnosti s grupom Barica-Gređani. U SJ 407/408 pronađen je ulomak brončane igle ili šila, a u SJ 555/556B velika tordirana brončana igla s bikoničnom glavom.

Napominjemo da su ovo tek prvi rezultati istraživanja, a prilikom podrobnije obrade sigurno će doći i do niza novijih spoznaja o svim zastupljenim razdobljima.

S. Dimitrijević, Sopotsko-lenđelska kultura. Monographiae arhaeologicae, I, Zagreb, 1968.

S. Dimitrijević, Sjeverna zona, Praistorija jugoslavenskih zemalja, II, Sarajevo, 1979.

Z. Marković, Neka pitanja neolitika, eneolitika i brončanog doba našičkog kraja i Đakovštine, Izdanja HAD-a, 9, Zagreb, 1984.

Z. Marković, Sjeverna Hrvatska od neolita do brončanog doba, Muzej grada Koprivnice, Koprivnica, 1994.

Z. Marković, O genezi i počecima licenskokeramičke kulture u sjevernoj Hrvatskoj, Opuscula archaeologica, 27, Zagreb, 2004.

K. Minichreiter, Starčevačka kultura u sjevernoj Hrvatskoj, Disertacije i monografije, I, Zagreb, 1992.

K. Minichreiter, Brončanodobne nekropole s paljevinskim grobovima grupe Gređani u Slavoniji, Izdanja HAD-a, 9, Zagreb, 1984.

I. Pavlović, Rezultati arheoloških iskopavanja na lokalitetu Grabrovac u godini 1980., Izdanja HAD-a, 9, Zagreb, 1984.

K. Vinski-Gasparini, Kultura polja sa žarama u sjevernoj Hrvatskoj, Monografije, I, Zadar, 1973.

Summary

ARCHAEOLOGICAL RESCUE EXCAVATIONS AT NOVI PERKOVCI

During 2005 and 2006 major archaeological rescue excavations were carried out at the prehistoric settlement site Krčavina near Novi Perkovci close to Đakovo on the route of the future international road Budapest-Ploče (corridor V C). Around 600 stratigraphic units (housing objects, outhouses and cesspits, as well as posts belonging to housing architecture) were discovered over an area 18 000 m² in size, and included 280 individual finds (ceramic vessels, bronze finds and stone material – fragments belonging to grindstones, axes, and various stone tools). Samples (bone, earth, coal) for a variety of analyses were taken. The site also included numerous object finds, mostly from the Neolithic and Bronze Age: Starčevo, Sopot, Litzen ceramics and culture fields with urns, which would indicate that the sites dates back to somewhere between 6.000-1.000 BC.